

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОМПЛЕКСНОГО АНАЛІЗУ НЕДОХІДНИХ АКТИВІВ БАНКУ

Р.М. Набок,

Центр наукових досліджень Національного банку України

Проаналізований нами матеріал щодо комплексної системи недохідних активів висвітлює відсутність глибокого наукового підходу до цієї проблеми. Науковці більш описують окремі елементи недохідних активів, не торкаючись їх всебічного вивчення в плані впливу на роботу фінансової установи.

Їхнім недоліком, на нашу думку, є те, що основні засоби розглядаються у відриві від інших активів підприємства. Автори намагаються винайти показник, який би інтегрально вирішував питання росту основних фондів протягом звітного року, та обмежуються лише загальним і індексним аналізом недохідних активів, а це, як відомо, несе тільки інформативні дані. Зрозуміло, що конкретних рекомендацій керівництву банку стосовно ситуації у банківській установі в цілому та з недохідними активами зокрема, такі роботи не надають, вони лише визначають напрямки дослідження, які відображені на рис. 1.

Рис. 1. Напрямки вивчення недохідних активів у сучасній літературі

Звісно, що така ситуація стосовно аналізу недохідних активів банку не може всебічно охоплювати предмет нашого дослідження, тим більше якщо врахувати те, що науковці розглядають їх не в тісному зв'язку з іншими елементами активів та пасивів, а взагалі відокремлено. Це не тільки не сприяє оперативності прийняття стратегічних рішень, а й заважає на практиці менеджерам банку.

В результаті банки організують свою аналітичну роботу з огляду на:

1. Необхідність розрахунків нормативів для звітування перед НБУ (Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні,

затверджена постановою Правління НБУ № 368 від 28.08.2001 р.). Це, як зрозуміло, є контрольний (обов'язковий) – не стільки аналіз, скільки розрахунок.

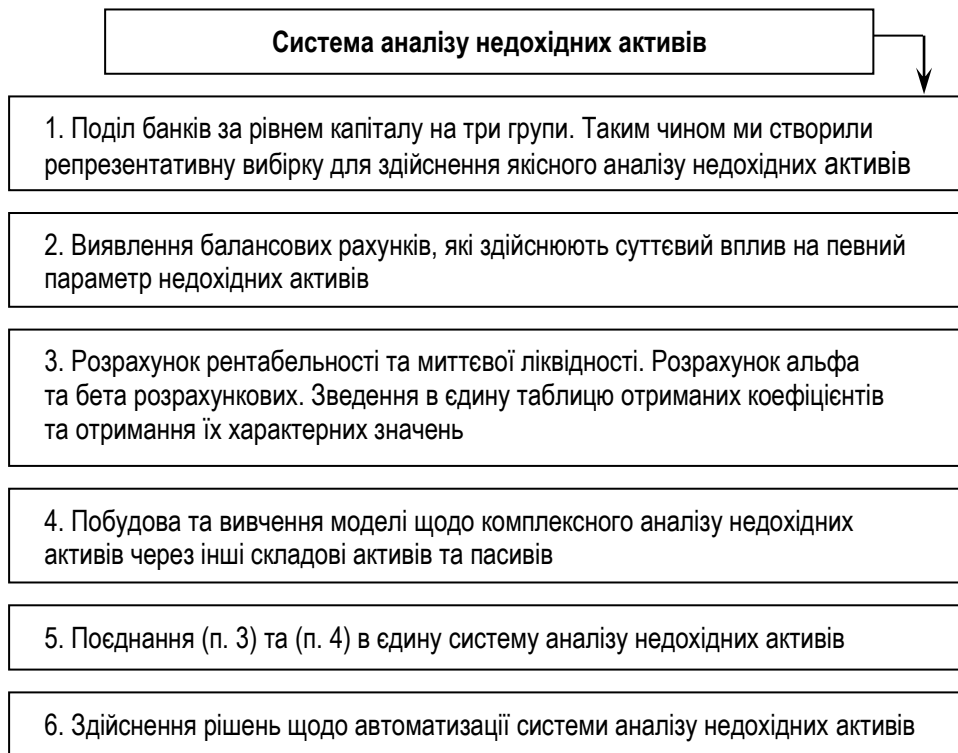
2. Необхідність відображення показників для потреб інформування керівництва банку в межах управлінського обліку.

В цілому ж аналітична робота банку на цей час перебуває у стані розробки певних напрямків та пошуку ефективних систем для побудови моделі аналізу. Саме тому фахівці у своїх працях розглядають необоротні активи окремо від дебіторської заборгованості. Основними функціями аналітичного підрозділу банку є створення прогнозних моделей банківських показників, регулярне надання керівництву банку матеріалів стосовно виконання нормативів НБУ, здійснення поточного аналізу діяльності банку. Дослідження ж має бути організоване з урахуванням специфіки діяльності банку. Висновки та практичні рекомендації, що надаються за результатами досліджень, мають ґрунтуватися як на експертних оцінках, так і на застосуванні техніки фінансового програмування в рамках єдиної моделі аналізу, а також на використанні економетричних методів та результатів моделювання.

Методика, яка існує щодо аналізу недохідних активів банку, точніше їх елементів, не може задовольняти на сьогодні вимоги комплексності. Така комплексність має проявлятися не тільки в сукупному розгляді складових, а й в оцінці загального впливу недохідних активів на діяльність банку, а саме на якісні показники, такі як рентабельність, ліквідність. Як вже зазначалося, діючі на сьогодні методики аналізу обмежуються загальним та факторним аналізом, тобто спостерігається частковість, безсистемність у вивченні недохідних активів. Ми пропонуємо далі систему рішень, які дозволять керівництву банку незалежно від його розмірів отримати вірогідну тенденцію розвитку банку через зміну недохідних активів.

Акцентуємо увагу на основних етапах методики аналізу недохідних активів банку (рис. 2).

По-перше, відмітимо, що аналіз будується на цифрових матеріалах сукупності банків, які належать до різних груп. Це зроблено для того, щоб найбільш об'єктивно оцінити ті закономірності, які можуть бути виявлені.

Рис. 2. Система аналізу недохідних активів банку

Як видно з рис. 3, ми пропонуємо для вивчення недохідних активів банку та поєднання їх з іншими елементами активів та пасивів банку поєднати в єдину методику три напрямки аналізу:

Рис. 3. Напрямки аналізу недохідних активів банку

- 1) *коефіцієнтний*:
  - $\alpha = \text{НА} / \text{ДА}$;
  - $\beta = \text{НА} / \text{З}$,
 де *НА* – недохідні активи банку;
ДА – дохідні активи банку;
З – зобов'язання банку;
- 2) *нормативний* – вивчення взаємозв'язку між недохідними активами та нормативом адекватності основного капіталу банку;

1) *економетричний* – дослідження та виявлення закономірностей між розміром недохідних активів та іншими елементами активів та зобов'язань банку.

Зазначений підхід надасть можливість врахувати якомога більше чинників при аналізі та прийти до вироблення єдиної моделі поведінки банку при виборі своїх дій у конкурентному середовищі.